

BYPLAN NYT 4

10. årgang • September 2012

TEMA | VÆKST OG VELFÆRD

Interview med ministeren for by, bolig og landdistrikter
Carsten Hansen
- side 6

Tilflyttere elsker pulsen i storbyen, men fraflytterne
kan se stjernerne om natten
- side 15

Yaxi har sat farten ned og er blevet en langsom by i Kina
- side 12

ERFAREN BYPLANLÆGGER MED STÆRKT NETVÆRK SØGES TIL COWIS BYPLANSEKTION I LYNGBY

VI SØGER EN ERFAREN BYPLANLÆGGER TIL AT ARBEJDE MED SALG, PROJEKTLÆDELSE OG PROJEKTARBEJDE.

Har du et stærkt netværk og et skarpt blik for kundernes behov, som gør dig i stand til at skabe nye opgaver, som du løser i samarbejde med dine kollegaer?

Har du erfaring fra konsulentbranchen og vil du være med til at udvikle både dine og COWIs kompetencer inden for byplanlægning?

Er salg, projektledelse og projektarbejde i Danmark og internationalt noget for dig?

Lægger du ligesom os vægt på at skabe høj værdi for kunderne og levere en høj faglig kvalitet i dit arbejde?

Vil du arbejde med rådgivning i en dynamisk virksomhed med stor indflydelse på din egen karriere?

Så har COWI måske dit fremtidige job:

- » Du får projektledelsesansvar og ansvar for salg til kunder gennem dit stærke netværk i markedet for byplanlægning.
- » Inden for byplanlægning kan du for eksempel få mulighed for at arbejde med byudviklingsplaner på politisk og strategisk niveau, økonomiske vurderinger og markedsorienteret byudvikling samt planlægning i øvrigt på kommunalt, regionalt og statsligt niveau.
- » Du vil som byplanlægger indgå i et af Danmarks stærkeste fagmiljøer med nære samarbejder med trafikplanlæggere, økonomer, miljø- og anlægsfolk – du får både brugt dine nuværende kompetencer og rig mulighed for at tilegne dig nye.
- » Vi søger altid at være på forkant med udviklingen og arbejder tværfagligt i et uformelt, positivt og inspirerende miljø med gode kollegaer og attraktive arbejdsvilkår.

POWERING YOUR 360° SOLUTIONS – COWI er en førende rådgivningsvirksomhed, der skaber værdi for kunder, borgere og samfund gennem vores unikke 360°-løsninger. Med eksperter i verdensklasse inden for ingeniørkunst, miljø og samfundsøkonomi angriber vi udfordringerne fra mange forskellige vinkler, så vi skaber mere sammenhængende løsninger for vores kunder - og derved en mere bæredygtig og sammenhængende verden.

Har du spørgsmål til stillingen og det at være ansat i COWI, er du velkommen til at kontakte sektionsleder Anders Richelsen, ari@cowi.dk

Send din ansøgning med CV til afdelingssekretær Helene Cortsen, hc@cowi.dk, senest, 8. oktober 2012

COWI

Studieture som strategisk udviklingsredskab

Planstrategierne er på plads, nu følger den konkrete udmøntning i Kommuneplanen. I den fase er det guld værd med inspiration og fælles referencer på tværs af politik og forvaltning.

byrejsen.dk – Strategisk Byudvikling har i 2011/2012 hjulpet en lang række kommuner med studieture, der giver konkret og målrettet inspiration til byudviklingen. Fx Hjørring Kommune, Roskilde Kommune, Esbjerg Kommune, Randers Kommune og Københavns Kommune.

Læs mere om studieturene på vores hjemmeside og den værdi, de har skabt for vores kunder.

Vi hjælper også gerne jer med en skræddersyet studietur fx for Økonomiudvalget og/eller et fagudvalg. En studietur giver et bedre beslutningsgrundlag og er en investering, der tjener sig hjem mange gange.

Direktør Torsten Bo Jørgensen
4160 4028
www.byrejsen.dk

byrejsen.dk
– Strategisk Byudvikling

INDHOLD

TEMA | Vækst og velfærd

Dette temanummer af Byplan Nyt sætter fokus på vækst og velfærd. Hvordan skal byerne og landdistrikterne udvikle sig i fremtiden? Vi spørger by, bolig og landdistriktsminister Carsten Hansen. Frivillighed, innovation, turisme og kulturarv spiller også en vigtig rolle som drivere i fremtiden. Vi viser eksempler på hvordan. Flere flytter til byerne men hvad med dem, der flytter den anden vej? Vi taler med en tilflytter og fraflytter og hører, hvorfor de har hevet teltpælene op.

- 5 Leder: De svære valg
  - 6 By og land er hinandens forudsætninger
  - 9 Frivillighed er fremtiden
  - 11 Mellem by og land
  - 12 Langsom blandt de hurtige
  - 14 High Tech i Tommerup
  - 15 Turisme version 3.0
  - 16 Mellem beskyttelse og benyttelse
- ANDET**
- 4 Kort nyt
  - 18 Byplanprisen 2012
  - 20 Kommune nyt

Yaxi er den eneste Cittaslow by i Kina.
Den eneste danske Cittaslow by er Svendborg.
Foto: Dansk Byplanlaboratorium

Redaktion
Ellen Højgaard Jensen (ansv.)
Marie Partoft

Redaktionsadresse
Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36
1165 København K
Tlf.: 33 13 72 81
Fax: 33 14 34 35
Mail: mp@byplanlab.dk
www.byplanlab.dk

Annoncer
mp@byplanlab.dk, bestilles
senest 1. november 2012

Layout
Søren Schaumburg Jensen

Forsidefoto
Cittaslow International,
Yaxi Kina

Oplag
3775

Tryk
Handy-Print A/S

ISSN
1602-9038
Signerede artikler står for
forfatterens regning,
usignerede for den
ansvarshavende

redaktørs regning.
Dette nummer af Byplan
Nyt er sponsoreret af det
62. danske Byplanmøde.

Byplan Nyt 5-12
udkommer i
november 2012 og
har tema om ældre i
udkantsområderne.

KORT NYT

Ny publikation: BO TRYGT

AlmenNet har udgivet en ny vejledning: BO TRYGT. Tryghed er en vigtig faktor for at beboerne trives i de almene boligområder, og for at der sker en positiv udvikling. Vejledningen er en samling af viden og anbefalinger på området, som er sat i en ny og brugervenlig kontekst. Her kan man finde inspiration i de mange konkrete idéer og eksempler fra boligafdelinger i hele landet. Vejledningen kan downloades på: www.almennet.dk

Ny bog:

Kristensens bolighistorie – Fire generationers boliger 1910-20

Hans Kristensen, tidligere forsker ved SBI, og nuværende medlem af Byplanhistorisk Udvalg har udgivet bogen Kristensens bolighistorie. Bogen tager udgangspunkt i Kristensens egen familie og liv. Den handler om familiens boligvalg og boligliv igennem fire generationer, hvor drømmen om eget hus har været fælles for alle generationer. Bogen sætter den danske boligkrønike ind i de økonomiske, sociologiske og politiske rammer, som har præget de hundrede års historiske

udvikling fra 1910 til nutiden. Bogen giver et let læst og rigt illustreret overblik over de seneste hundrede års bolighistorie. Bogen kan downloades gratis eller bestilles i en trykt udgave på www.bolius.dk

Sports Plaza. Illustration: Possible Greenland, DAC

Grønland i fokus

Der er kommet stor opmærksomhed om Grønland. Der er en masse forandringer på vej: Isen smelter, mineralerne i undergrunden bliver tilgængelige og nye erhverv og bykulturer opstår. Det er bl.a. baggrunden for, at det danske bidrag til arkitekturbiennalen i Venedig handler om Grønland. Possible Greenland er titlen på projektet, hvis formål er at skabe en platform, der illustrerer og bidrager til bæredygtig udvikling i Grønland og Globalt.

Du kan se den danske pavillon på Venedig biennalen frem til 25. november 2012. Læs mere på www.dac.dk

Kulturhovedstad 2017

Aarhus er udnævnt til Europæisk Kulturhovedstad i 2017. Under temaet RETHINK/GENTÆNK vil Aarhus og regionen i de kommende år byde på mere end 300 kultur- og sportsbegivenheder samt 12 megaevents. De skal trække mere end 50.000 tilskuere hver. Forventningen er, at de mange begivenheder vil samle fem millioner publikummer på regionalt niveau.

”Det er en lykkelig og perspektivrig dag for Aarhus. Med titlen som Europæisk Kulturhovedstad har vi taget et afgørende skridt i byens udvikling og afsat tydelige

spor for fremtiden. I 2017 vil byen folde hele sit store potentiale ud og vise nye løsninger på fremtidens udfordringer. Det her er en investering, som skal sikre, at Aarhus fortsat er en attraktiv by at bo, arbejde og drive virksomhed i”, siger Aarhus-borgmester Jacob Bundsgaard. Det er Aarhus Kommune, der sammen med de øvrige 18 kommuner i regionen og Region Midtjylland, der står bag ansøgningen om at blive Europæisk Kulturhovedstad.

Læs mere om Aarhus som kulturby på www.aarhus2017.dk

Foto: Aarhus 2017

Velkommen til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter

Dansk Byplanlaboratorium har fået et nyt bestyrelsesmedlem. Det er Christian Lützen, der er afdelingschef i Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. Direktør for Byplanlaboratoriet Ellen Højgaard Jensen fortæller:

”I Byplanlaboratoriet har vi fokus på, hvordan by og land udvikler sig og spiller sammen. Derfor har vi inviteret Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter ind i bestyrelsen. Vi er super glade for, at ministeriet har taget imod invitationen og har allerede nu et frugtbart samarbejde om udviklingsprojekter i yderområderne.”

Foto: Mulighedernes Land

Mulighedernes land - afslutningskonference

Få inspiration fra Mulighedernes Land, mød den engelske iværksætter Tim Smit, der har skabt Eden Project i det sydlige England, og deltag i debatten om yderområdernes fremtid, når planlæggere, borgmestre og eksperter diskuterer visioner, udvikling og afvikling på Mulighedernes Lands afslutningskonference den 15. november 2012.

Det er partnerskabet bag Mulighedernes Land, Realdania, Thisted Kommune, Lolland Kommune og Bornholms Regionskommune, der inviterer til debat om fremtidens yderområder. Partnerskabet har siden 2007 arbejdet sammen under titlen Mulighedernes Land for at finde nye svar på yderområdernes udfordringer gennem 16 nytænkende demonstrationsprojekter.

Se programmet for konferencen og tilmeld dig på www.mulighedernesland.dk

De svære valg

I dette nummer af Byplan Nyt slår minister Carsten Hansen fast, at by og land er hinandens forudsætninger. Og det kan de fleste vel blive enige om. I mange år har balance mellem by og land da også været på dagsordenen. Det er glædeligt, at ministeren sætter fokus på, at det ikke mindst er lokalt, at denne balance skal sættes til debat.

I Byplanlaboratoriet har vi længe været fortalere for, at kommuner sætter udkantsproblematikken og de skrumpende provinsbyer på den strategiske dagsorden. Vel at mærke på den modige facon, hvor der også sættes ord på den kendsgerning, at vi nogle steder må planlægge for tilbagegang. Hvilke byer og landsbyer satser vi på fremover? Hvordan ser vores fremtidige servicestruktur ud? Hvor skal vi afvikle for at kunne understøtte det levedygtige andre steder? Det er svære, men nødvendige spørgsmål at arbejde med og finde svar på.

Men ikke kun udkantsproblematikken kræver strategiske valg. Byerne vokser, og hvordan forholder vi os så til det? Carsten Hansen taler om god planlægning som vejen til at sikre kvalitet og diversitet i de voksende byer. Nu bliver vi jo heldigvis aldrig færdige med at diskutere, hvad god planlægning er. Det spænder fra den robuste lokalplan til den sikre hånd, når de store linjer lægges fast. Og det kræver et godt samspil mellem planlæggere og de politikere, der skal turde træffe strategiske valg og stå på mål for dem.

Kommuner og regioners strategier er nu klar. Tør vi spørge os selv, om strategierne er klare nok? Er der truffet valg, der viser retning – ikke mindst i forhold til velfærdens nye geografi, investeringsplaner og dialogen med alle de aktører, der kan bidrage til at omsætte ord til handling? Jo klarere, vi bliver i mælet, jo stærkere rammer skaber vi for både by og land. Og så mangler vi jo stadig at se, hvordan de svære valg gribes an centralt. Carsten Hansen efterlyser modet hos regioner og kommuner. Nu glæder vi os til at se, hvilket mod ministeren og hans kolleger udviser i landsplanredegørelsen.

”Kommuner og regioners strategier er nu klar. Tør vi spørge os selv, om strategierne er klare nok?”

Maj Green
Formand for bestyrelsen
Dansk Byplanlaboratorium

By og land er hinandens forudsætninger

Skal landsbyerne have lov at dø i fred – eller skal vi arbejde aktivt for at fremme livsvilkårene i Udkantsdanmark? Ministeren for by, bolig og landdistrikter efterspørger konkrete lokale strategier og modige kommunale visioner.

Af journalist Ulf Joel Jensen

Vi vil tilsyneladende alle sammen bo i byen. I hvert fald oplever Danmark en massiv vandring fra land til by: Ifølge Danmarks Statistik boede mere end to tredjedele af landets befolkning i byer med mere end 50.000 indbyggere ved årsskiftet 2011/12. Det er en stigning på mere end 16 procent på ti år – og i samme periode er antallet af indbyggere i landdistrikterne faldet med over ti procent, så der i dag bor godt 700.000 danskere på landet.

Udviklingen efterlader en række mindre landsbysamfund mere eller mindre øde. Og selvom forholdene i Udkantsdanmark har været til debat i flere år, så står myndighederne stadigvæk med store og delvist uløste planlægningsmæssige udfordringer, erkender landets minister for by, bolig og landdistrikter, Carsten Hansen:

”Urbaniseringstendensen er ikke noget særligt dansk. Den er global, men der er ekstra meget fart på Danmark og resten af Nordeuropa. Og det giver helt sikker nogle store udfordringer for kommunerne i yderområderne: De oplever, at deres skattegrundlag forsvinder, og der bliver færre og færre unge i takt med, at der bliver flere ældre.”

”Det er en stor opgave, som vi på Christiansborg skal være med til at løse.

Vi skal sætte de overordnede rammer, så vi sikrer, at der bliver opretholdt et tilstrækkeligt serviceniveau for alle borgere i Danmark, og derfor har vi også etableret udligningsordningen mv. Men i sidste ende skal kommunerne og regionerne også påtage sig deres del af opgaven: De skal lave udviklingsstrategier, landdistriktspolitikker og sørge for at udmønte planlægningen lokalt. Det synes jeg, stadig man savner nogle steder,” siger ministeren.

Lokale behov defineres lokalt

Det er noget nyt, at landets yderområder har fået deres eget ministerium. Et signal om, at den nye regering er opmærksom på de særlige problemer, urbaniseringen skaber i dele af landet. Men det nye ministerium har også brug for at finde sin plads i forhold til eksempelvis Miljøministeriet, hvor planlægningsopgaverne traditionelt hører hjemme:

”Vi har et rigtigt godt og tæt samarbejde med Miljøministeriet, som vi ofte mødes med. Det er den nye landsplanredagørelse et fint eksempel på,” understreger Carsten Hansen og fortsætter: ”Det nye er, at vi har fået skabt én indgang til regeringen for kommunerne, og mit ministeriums nøglerolle er at udstikke de overordnede rammer, som kan hjælpe kommunerne på vej med den lokale planlægning.”

Det er et ekko, der går igen i hele samtalen med Carsten Hansen: at kommunerne og regionerne på den ene side skal hjælpes. Men at forudsætningen for denne statslige, ofte økonomiske hjælp er, at der foreligger konkrete planer for den lokale udvikling. Det nye ministerium er ikke noget centraliseringsprojekt – snarere tvært imod:

”Det er lokale mennesker, som skal definere de lokale behov. Det er ikke en opgave for mig eller andre på Christiansborg. Men det er klart, at det er en forudsætning, at man lokalt har lagt en plan for udviklingen, før man kan få del i de statslige puljer,” pointerer han.

Større kommunalt initiativ, tak

By, bolig og landdistriktsministeren mere end antyder, at han i hvert fald i nogen grad savner, at kommunerne samler bolden op og løfter planlægningsopgaven, så de skaber udviklingsmuligheder i de mindre samfund:

”Jeg vil gerne have, at de lokale udviklingsplaner får større opmærksomhed i kommunerne. Jeg ser gode muligheder for landdistrikterne, men det kræver, at man lokalt påtager sig opgaven med at lave nogle strategier for fremtidens udvikling,” siger Carsten Hansen – og understreger i samme åndedræt, at der – heldigvis – findes talrige eksempler på, at kommunerne er opgaven voksen. Han nævner

først Næstved Kommune, som har nedsat 16 velfungerende lokalråd – og dernæst Holstebro Kommune:

”Efter kommunesammenlægningen kom Ulfborg lidt i klemme. Holstebro var hovedbyen i den nye storkommune, og udviklingen i Ulfborg gik i stå. Det har man været meget bevidst om at rette op på via den lokale planlægning. Der er man gået ind og har prioriteret, hvor man vil have den lokale udvikling og understøtter i planlægningsarbejdet. Det er et rigtigt godt eksempel på en aktiv lokal udviklingspolitik.”

Vækst og jobs er vejen frem

Det er næppe realistisk helt at vende udviklingen og stoppe urbaniseringen. Måske heller ikke engang ønskværdigt. Men Carsten Hansen lægger stor vægt på, at vi som samfund er bevidste om udviklingen – og altså at man lokalt forsøger at styre den i en retning, så alle borgere i videst mulig omfang tilgodeses. Han medgiver, at det er en vanskelig opgave, fordi en opprioritering et sted mange gange må have en nedprioritering et andet sted som sin logiske konsekvens.

I arbejdet for bedre vilkår i landdistrikterne har ministeren derfor fokus på vækstvilkår og øget beskæftigelse. Og han

Foto: Pressefoto

”Der er opstået sådan en slags enighed om, at det går rigtigt skidt i yderområderne, men sandheden er jo en anden”

Carsten Hansen

understreger, at væksten i samfundet ikke nødvendigvis er knyttet til byområderne – selvom den aktuelle finanskrise har ramt yderområderne ekstra hårdt.

”Krisen kommer oven i den generelle urbaniseringstendens og oven i effektiviseringer i landbruget – derfor mærkes den ekstra meget i landdistrikterne. For ikke så mange år siden havde vi måske omkring 50.000 landbrug herhjemme. I dag er der bare 10.000 – og om ti år måske det halve. Det har stor betydning, fordi der også ligger en hel lille industri bag ved, som er knyttet op på landbrugene med smede, maskinstationer osv. Derfor er det vigtigt at fokusere på at skabe nye jobs og sørge for uddannelse i yderområderne, og det kan vi blandt andet bruge LAG-midlerne og Landdistriktspuljen til. Det er et fint eksempel på, at vi fra centralt hold kan støtte en god lokal udvikling,” siger Carsten Hansen.

I virkeligheden går det godt på landet

Et af de meget omtalte initiativer fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter har været nedsættelsen af den såkaldte Visionsgruppe 2030. En slags tænketank for landdistrikternes fremtid med deltagelse af forskellige kendte kulturpersonligheder som eksempelvis ”bonderøven” Frank Erichsen og sangeren Niels Hausgaard. Visionsgruppen er et direkte modtræk mod snakken om den ”rådne banan”, som prægede medie billedet for et års tid siden: ”Rigtig meget handler om retorik og italesættelse, tror jeg: Der er opstået sådan en slags enighed om, at det går rigtigt skidt i yderområderne, men sandheden er jo en anden: Landdistrikterne

har masser at byde på. Der er plads til at tænke og være anderledes. Der er højt til himlen, og i mange yderkommuner går det faktisk godt: De har mange steder højere beskæftigelse end i byerne. Det er det billede, vi skal have bredt ud – og det skal visionsgruppen være med til,” forklarer Carsten Hansen.

Lokalplanerne skal sikre byudviklingen

Så måske er det byerne, der skal tage ved lære af landdistrikterne? Måske er det udviklingen i byerne, der skal støttes – og ikke landdistrikterne? Det sker allerede, understreger ministeren – faktisk er det byerne, som får størst del i udviklingsmidlerne. Også her er melodien den samme fra Carsten Hansen: Der skal lokale planer og strategier til.

”En bypolitik skal kunne mange ting, fordi den omfatter meget: København er udnævnt til at være en af verdens mest spændende hovedstæder og byer generelt.

Og det er den, fordi det er en ren, grøn og aktiv by. Og der ligger nøglen, tror jeg, for at skabe velfungerende og attraktive byer: At vi får aktiveret og genskabt bymidterne.”

Konkret, siger Carsten Hansen videre, handler det om at sikre diversiteten i bykernerne: Der skal være boliger for både unge og gamle og mange forskellige mennesketyper. Vi skal væk fra snakken om ghettodannelser og understøtte det lokale erhvervsliv. Igen er nøgleordet god planlægning og gennemtænkte lokalplaner – og ministeren vil gerne bruge byfornyelsesmidler til at sikre den gode udvikling.

”I byerne ligesom i landdistrikterne skal vi sikre, at der er gode og udbyggede servicetilbud til alle borgerne. Vi skal undgå, at vores samfund som helhed bliver delt op. Vi har brug for velfungerende og levende byer. Men vi har også brug for landdistrikterne. By og land er hinandens forudsætninger – ikke modsætninger.” ■

OM CARSTEN

Carsten Hansen (soc. dem.) er Danmarks første minister for by, bolig og landdistrikter.

Carsten Hansen har siddet i Folketinget siden 1998. Carsten er uddannet VVS-montør og er tidligere varmemester. Carsten Hansens politiske mærkesag er at få sat fokus på udsatte boligområder og bæredygtig udvikling i landdistrikterne.

Frivillighed er fremtiden

De kommunale tilskud bliver mindre og alle taler om manglende interesse for frivilligt arbejde. Men Per Tørslev arbejder for, at Faaborg Fritidscenter bliver et sprudlende samlingssted med tilbud til borgere i alle aldre. Og han forventer, at frivillighed løfter 20 procent af aktiviteterne.

Af journalist Ida Sass

”Vi får mindre og mindre tilskud fra kommunen, og hvis det fortsætter som nu, så er cafeen lukket om fem år. Så i mit hoved er der ikke noget valg, vi er nødt til at gøre noget,” siger Per Tørslev, bestyrelsesformand i Faaborg Fritidscenter.

I dag ligger der en svømmehal overfor et par sportshaller. Der er en café og baner, der venter på at blive lejet ud. Men ifølge formand Per Tørslev skal Faaborg Fritidscenter indenfor et par år være meget mere end et center for sportsudøvere. Det skal være byens samlingspunkt, hvor både gamle og unge, syge og raske kan komme og bruge faciliteterne. Centret skal være opsøgende i lokalsamfundet, få folk til at engagere sig i frivilligt arbejde og motivere alle dem, som ikke plejer at dyrke sport til at være aktive.

”Tidligere har vi ventet på, at nogen lejede badmintonbanerne, fordi de gerne ville spille badminton. Men fremover er det os, der motiverer borgerne til at bruge banerne, fordi vi gerne vil have, at de er aktive og sunde,” siger Per Tørslev, som billede på den indstilling centret arbejder hen imod.

Den nye kultur i centret følges med centrets fysiske faciliteter. Centret skal bygges om til at være ét stort

multisportscenter med fitness, forskellige træningsfaciliteter, café, vandrehjem og mulighed for at holde konferencer.

”Vi skal indse, at vi som borgere kan være med til at tage ansvar for kommunens økonomi, hvis vi fortsat vil have den velfærdsstat, vi har været vant til.”

Per Tørslev

Tag ansvar for kommunens økonomi

Per Tørslevs visioner strækker sig langt ud over fritidscentrets rammer, ud over kommunegrænsen og til hele landet. Faktisk strækker Per Tørslevs vision sig helt ind i vores kultur, tanker og mentale indstilling. Han vil ændre vores blik på velfærdsstaten og vores opfattelse af, hvad man kan forvente at få og hvad man kan bidrage med.

”Vi skal indse, at vi som borgere kan være med til at tage ansvar for kommunens økonomi, hvis vi fortsat vil have den velfærdsstat, vi har været vant til. Ofte er indstillingen den, at ’Nå, kommunen vil ikke give tilskud, så kan det ikke blive til noget.’ Men det kan det,” siger formanden, som er stålfast i sin tro på, at der er potentielt frivillige kræfter i byen, som bare skal motiveres.

For at få de potentielt frivillige på banen skal det frivillige arbejde bindes op på konkrete projekter med klare rammer. Per Tørslev tror primært på rekruttering gennem mund til mund-metoden. Og det er hans klare mål, at 20 procent af centrets aktiviteter skal løftes af frivillige.

For folkesundhedens skyld

Parallelt med visionerne om at udbygge centrets fysiske faciliteter og motivere en masse frivillige, er der et dybt seriøst og meget renhjertet ønske om, hvad faciliteterne vil betyde for menneskers livskvalitet og for samfundsøkonomien.

Centret skal nemlig tage del i den store opgave med folkesundhed. Per Tørslevs vision er, at centret ved hjælp af frivillige kræfter skal lave opfølgende genoptræningsforløb for patienter med diabetes, KOL og hjertekarsygdomme.

Per Tørslev formand Faaborg Fritidscenter mener 20 procent af centrets aktiviteter skal løftes af frivillige.

”Faaborg Fritidscenter skal gennem frivillige ressourcer involvere sig i lokalsamfundet”

Per Tørslev

”I Odense Kommune alene er udgifterne til de tre livsstilssygdomme steget med 850 millioner kroner i merudgift om året. Det ikke realistisk, at kommunen bare smider flere penge i det. Faaborg Fritidscenter skal gennem frivillige ressourcer involvere sig i lokalsamfundet og skabe nogle forløb og netværk, som kan fastholde patienten i yderligere genoptræning end de otte uger kommunen tilbyder. Ellers fører det bare til genindlæggelser og for hver genindlæggelse har kommunen en udgift på 12.500 kr. til regionen,” siger Per Tørslev.

Lige nu står fritidscentret på grænsen fra idé til handling. Og Tørslev arbejder på at få kommunen, skoler og private partnere til at samarbejde og gå med på den tankegang, der ligger bag centrets visioner.

”Jeg håber, at hvis man om et par år kigger i vores retning igen, vil man sige ’Hold da op, hvor er der sket meget i Faaborg.’ Men det kræver, at frivillighed kommer ind som en naturlig del af vores arbejde. Frivillighed kan gøre ting mulige,” mener Per Tørslev. ■

FAKTA

Faaborg Fritidscenter

- I dag er der otte medarbejdere ansat i Faaborg Fritidscenter. Om et par år vil der være cirka 20-25 fastansatte medarbejdere.
- 20 procent af aktiviteterne i Faaborg Fritidscenter skal fremover løftes af frivillige.
- De frivillige skal rekrutteres via mund-til-mund-metoden og med opspøgende frivillig ambassadører.
- En håndbog i at imødekomme de frivillige, skal gøre centret klart til at tage imod frivillige.
- Centret skal være økonomisk bæredygtigt og alle nye investeringer skal være selvfinansierende uden yderligere kommunale tilskud. Indtægterne skal blandt andet komme fra salg af sportskort/månedskort, udlejning af lokaler, indtjening på vandrehjem.

Mellem by og land

Af Journalist Markus Bernsen

Flere danskere end nogensinde før flytter fra provinsen til større byer. De flytter efter uddannelser, arbejdspladser, kulturtilbud, butikker, caféer, sjov og ballade. Men nogle flytter også den anden vej. Fra byerne og ud i provinsen, hvor der er højere til himlen, og hvor man måske også lærer hinanden lidt bedre at kende. Vi spurgte en til- og en fraflytter, hvad der fik dem til at flytte, og om de ville gøre det om, hvis de fik chancen.

Fraflytteren

For ti år siden pakkede antropologen 43-årige Suzan Tugcu sin lejlighed på Nørrebro i København ned og startede et nyt liv ved foden af Mols Bjerge. Undervejs spurgte hun sig selv mange gange: Vil jeg trives? Kan jeg det her? Det kunne hun, men omvæltningen var alligevel så stor, at den stadig er i gang i dag, mener hun.

”Da jeg flyttede, havde jeg slet ikke fattet, hvad det indebar. Det gør man nok ikke, før man står midt i det.”

Vennerne fra byen spurgte, om ikke hun blev ensom derude. Det frygtede hun også selv, men det skete aldrig. Når hun tog imod en ladning brænde, lagde folk vejen forbi for at slå en sludder af. Der viste sig også at være en del som hende på egnen - tilflyttere med akademiske uddannelser og fleksible arbejdstider. Der var også mange, der slet ikke ligner hende, men som hun faktisk kommer fint ud af det med alligevel.

Hvad får så mange danskere til at pakke deres liv ned og flytte det fra én del af landet til en helt anden? Selv i et lille land som Danmark er det en stor omvæltning - uanset om man flytter til eller fra. Vi spurgte to danskere, der rejste hver sin vej.

Efter ti år på Mols kan hun stadig savne pulsen og den særlige storby-stemning i København. Mere end noget andet savner hun at kunne cykle til alting.

“Der er langt til alt herude, man kører for meget i bil,” sukker hun.

På den anden side har hun vænnet sig til naturen, der er helt anderledes vild og fylder mere i hverdagen. Om vinteren må hun grave sin bil fri for sne og begyndte at køre rundt med skovl og sand i bagagerummet for at være parat. Hvert år opdager hun noget nyt ved landskabet. Om natten kan hun se op på en fantastisk stjernehimmel, der slet ikke findes i byen.

”Det blæser herude, sådan rigtig blæser. Det gør det altså ikke på Nørrebro på samme måde. Naturen og årstiderne er tættere på her, og det er en stor gave. Man kommer på en måde tættere på livet og døden.”

Suzan Tugcu har flere gange overvejet at flytte tilbage, men regner med at blive. Landet er blevet lige så meget en del af hende som byen.

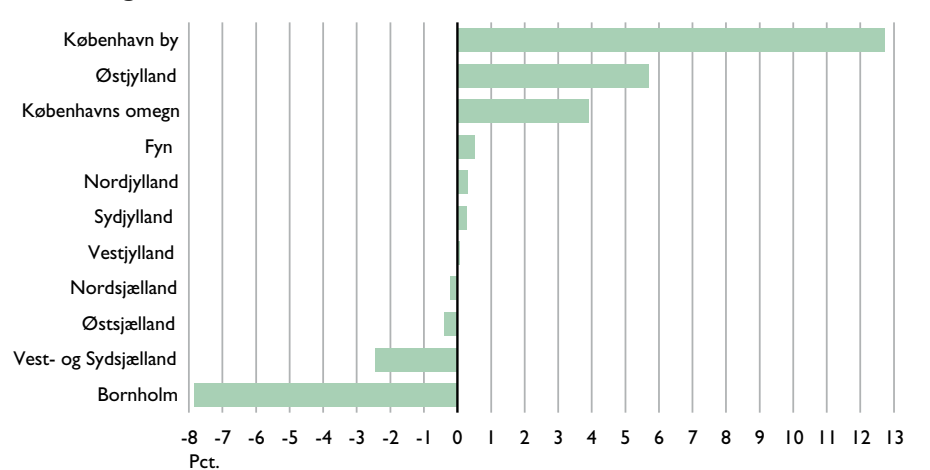
”Jeg har det som om, jeg hører til i byen, men også hører også til her.”

Tilflytteren

22-årige Christine Pedersen flyttede sidste år fra Svejlbæk til Østerbro. Alle veninderne fra Svejlbæk er også flyttet - de fleste til hovedstaden ligesom hende. Hun elsker det spontane ved at bo i en stor by.

”Man kan altid lige shoppe eller gå til

Befolkningsvækst fra 2012 til 2020

Kilde: Danmarks Statistik

en koncert uden at skulle planlægge det - mulighederne er der altid,” siger hun. I Svejlbæk skulle hun planlægge alting. Der ligger ikke meget andet end et par supermarkeder, en slagter, et solcenter og en benzintank, og bussen til Silkeborg kører kun en gang i timen.

Til gengæld var man tættere på folk. Christines mormor havde advaret hende om, at københavnere var forjagede og uhøflige og slet ikke varme og imødekommende som jyder. Det passer ikke, synes Christine, men det er rigtigt nok, at man i København er meget tættere på sine naboer, sådan rent fysisk. Til gengæld lærer man dem måske aldrig at kende

og hilser ikke engang. Der er mindre privatliv og mere støj i byen. Men det er en del af oplevelsen. Hun savner ikke engang naturen - Fælledparken er lige over for hendes lejlighed, og det er nok. I hvert fald for nu.

”Jeg har altid tænkt, at jeg gerne ville bo i en storby, så jeg valgte automatisk den største by,” griner Christine. “Men jeg har også altid haft en ide om, at jeg ville vende tilbage til Jylland, når jeg blev ældre. Men nu ved jeg ærligt talt ikke, om det holder.” Christine vil søge ind på en uddannelse i København, enten som jordemoder eller på RUC. Hvis det lykkes, vil hun gerne tage et semester i udlandet. Gerne i New York. Eller noget endnu større. ■

Langsom blandt de hurtige

Den første slowcity i Kina, vil gerne vise vejen for flere kinesiske byer. Og det får den rig mulighed for. Kineserne er begejstrede for det langsomme liv, der er en kontrast til den hektiske hverdag i de store byer.

Af Marie Partoft, Dansk Byplanlaboratorium

Fart, millionbyer, stigende privat forbrug, højhastighedstog og øget vækst. I Kina sker stort set alting i et hæsbælende tempo. De store byer bliver større og større, og helt nye byer anlægges på meget kort tid. Og så er der alligevel et sted, der er stået af ræset og skiller sig helt ud fra mængden: Yaxi i Jiangsu provinsen er den første kinesiske by, der er blevet optaget i det internationale Cittaslow netværk. Yaxi består af seks landsbyer med i alt 20.000 indbyggere og dækker et areal på ca. 50 km². Dele af indkomstkilderne i Yaxi er fra økologisk teproduktion og turisme.

Fra hurtig til langsom

Fr. Zhao, der er medlem af Yaxi Slow Citys Administrative Komite fortæller om baggrunden for at være med i Cittaslow International (CI):

"I øjeblikket konkurrerer alle byerne om at rykke frem i høj fart. Folk flytter i høj fart og der er meget pres på. De er ivrige efter at vende tilbage til naturen, til landsbyen og de længes efter en rolig livsstil. Så i øjeblikket ser det bedre og bedre ud, for de langsomme byer. Og det er en god mulighed for at promovere det landlige og turismeindustrien i Yaxi. Yaxi holder fast i de sunde, langsomme og grønne retningslinjer og bruger de lokale

ressourcer og fordele - og det passer godt med Cittaslows filosofi. Da Yaxi mødte Cittaslow International, var det kærlighed ved første blik."

At være langsom i et land, hvor fart er i fokus, er ikke et åbenlyst valg, og bystyret i Yaxi hoppede ikke på vognen med det samme. Fr. Zhao fortsætter:

"Vi havde nogle betænkeligheder, før vi besluttede os for at sende ansøgningen til CIs hovedkvarter. Fordi Kina er et udviklingsland, spiller hurtighed en vigtig rolle på vejen til udvikling. Pludselig at skulle være en langsom by og arbejde for langsom kultur og langsomt liv gav nogle bekymringer. Men efter flere overvejelser, følte vi, at CI ville være en god vej for udviklingen af byen. Først og fremmest fordi det at være langsom betyder at efterstræbe en høj livskvalitet og mennesker i harmoni med naturen. Dernæst fordi "langsom by" er en ny type byudvikling og et turismeudviklingsmønster, der vil hjælpe os med at forbedre det urbane, turismeudviklingen og det levende miljø for de fremtidige generationer."

Ideen om den langsomme udvikling er meget langt fra de herskende tendenser i byudviklingen i Kina. Søren Bendixen, der er Danmarks Radios Asien korrespondent, fortæller:

"Der er mange penge til investeringer og en stor lyst til at skille sig ud, vise at man kan og har råd, så man ser mange forskellige spektakulære byudviklinger, nogle mere heldige end andre. Hvor man i Danmark kan bruge måske 15 år på at skabe en relativ begrænset bydel som Ørestaden, så tegner man på kort tid i Kina en hel by med mange tusinde boliger. Til gengæld står der, som konsekvens af de store armbevægelser, store byer eller indkøbscentre fuldstændig tomme."

At stå af ræset

Kontrasten mellem det langsomme liv i Yaxi og de brølende millionbyer er stor. Og det langsomme liv har nogle kvaliteter, som efterspørges i storbyerne.

"Der var mange turister i Yaxi, og de var meget glade. De var vilde med de råvarer, de kunne se komme op af jorden og med den rene luft. For folk i byerne er luftforurening og fødevarekvalitet to meget store problemstillinger. Folk der boede i Yaxi var glade for at være stået af ræset," fortæller Søren Bendixen og fortsætter:

"Vi valgte at lave et tv indslag fra Cittaslow i Kina, fordi det var noget helt specielt og en stor kontrast til, hvordan byudviklingen normalt er i Kina. I et land med næsten 200 millionbyer og tusindvis

Kinesiske turister valfarter til Yaxi for at opleve det langsomme liv. Foto: Cittaslow International

af spektakulære byggerier, var Yaxi meget interessant at portrættere. Det moderne Kina er kendetegnet ved at være stort, dyrt og prangende. Jeg ved ikke, om det er en trend, men der er nok ingen tvivl, om at vi kommer til at se flere gå "en anden vej" i et Kina, der forandrer sig med så stor hast. Det er et samfund, hvor det kan være meget svært at følge med."

Fr. Zhao fortæller, at interessen for Cittaslow i Kina er stor:

"Først er de nysgerrige og ivrige for at se, hvad Cittaslow er. Derefter vil de lære af CI og Cittaslow. Så begynder de selvstændigt at overveje om langsom er bedre. Og til sidst støtter de Cittaslows filosofi og kriterier og mener, det er godt for byudviklingen." Fr. Zhao fortsætter: "Der er allerede nu andre byer, som vil være med i CI, og de kommer til Yaxi for at se, om de er kvalificerede."

Direktør for Cittaslow netværket Pier Giorgio Oliveti betegner Yaxi som et pilotprojekt i Kina, og til spørgsmålet om, hvorvidt Yaxi er bannerfører i udviklingen på et større fokus på det gode og langsomme liv i Kina, svarer han:

"Tildels ja, men vi ved, at Kina er så stort - det er ikke et land, men et kontinent - at i den nærmeste fremtid må vi etablere et

stærkere kontor i Kina, så vi på bedste vis kan søsætte den langsomme tilgang til de mange, mange byer." Men alt er ikke lutter lagkage, for det øgede fokus på Yaxi og de mange turister, der strømmer til, lægger et pres på byen, som der ikke tidligere har været. Pier Giorgio Oliveti vurderer den største udfordring for Yaxi i fremtiden: "Det er nok at forblive sig selv, uden at ændre for meget på stedets ånd: Faren i Kina er at blive "for attraktiv" og blive oversvømmet af fx turister. Jeg ser mange eksempler på det, fx i den smukke by Lijiang i Yunnan, hvor der er to UNESCO verdensarv udpegninger i én by! Men successen er så stor, at ånden i byen i dag er gået tabt, og byen er blevet oversvømmet af millioner af turister og forretninger - Det er i modsætning til det "langsomme mønster"."

Spørger man Fr. Zhao, hvad der er den største udfordring for Yaxi i fremtiden, er det ikke succes, hun er bange for. I stedet svarer hun:

"Nu, er slowcity stadig et nyt ord for de fleste kinesere. Det er en stor udfordring for os at promovere det langsomme byudviklingsmønster i Kina og vinde kinesernes accept. I disse dage sparer vi ikke på kræfterne, når det gælder om at opbygge et bedre Yaxi og en langsom

atmosfære. Vi håber, at når besøgende kommer til Yaxi, kan de opleve og mærke det udsøgte liv og fine miljø, her er. Samtidig, når bevidstheden om Yaxi Slow City øges, vil vi have en serie produkter, der er mærket Yaxi Slow City, som vil gøre Yaxi synonym med kvalitetsprodukter og det gode liv." Fr. Zhao mener, at Yaxi er forpligtet til aktivt at promovere langsomme byer i Kina og være med til at hjælpe andre langsomme byer på vej, men samtidig skal byen holde fokus: "Yaxi vil holde sig til filosofien og kriterierne bag Cittaslow: At være en langsom by først og fremmest." ■

FAKTA

Cittaslow

Der er 150 Cittaslow byer fordelt på 25 lande. Den eneste danske er Svendborg.

Cittaslow netværket blev grundlagt i Italien i 1999. Netværket er inspireret af slowfood tanken. Målet med Cittaslow er at øge livskvaliteten ved at arbejde for at fremme værdier som kvalitet, bæredygtighed og lokale produkter.

Når en by bliver medlem af Cittaslow netværket forpligter byen sig til at leve op til de 52 punkter på Cittaslowcharteret.

High Tech i

Tommerup

Folk undrede sig, da Søren Kleberg startede virksomheden appFactory i en villa i Tommerup. De spurgte: Hvor vil du finde medarbejdere? Og hvorfor i al verden flytter du ikke til København? Tre succesfulde år senere finder han stadig flere grunde til at blive på Sydfyn.

Af journalist Markus Bernsen

Direktøren for appFactory er på kundebesøg og svarer sin telefon fra en motorvej syd for Aarhus. Søren Kleberg har kunder over hele landet. Det er en af fordelene ved at have base i byen Tommerup på Sydfyn: Her er han lige op ad jernbanen, tæt ved motorvejen og i midten af Danmark.

Tommerup lyder måske som et usandsynligt sted at lægge en teknologivirksomhed, der specialiserer sig i apps - de små programmer til smartphones, der bliver mere og mere almindelige - men kun indtil man hører Klebergs historie.

AppFactory blev grundlagt i 2009 i en 500 kvadratmeter stor murstensvilla i byen. Firmaet ligger i den ene fløj, familien Kleberg bor i den anden. Der var masser af plads til medarbejdere, fuglefløjt og grøn udsigt fra skrivebordene. Sælger af huset var manden bag legetøjssuccesen Build a Bear, som var startet op her, så stedet følte rigtigt. Og så var det en lille investering, sammenlignet med København eller Aarhus.

"Noget af det allervigtigste, når man starter op, er selvfølgelig at have styr på sine omkostninger," siger Søren Kleberg. "Det er langt lettere at finde billigere kvadratmeter i byer som Tommerup end i København. Det er overskueligt, og det betyder meget."

Fremtidsfabrikken

Her er der også hjælp at hente. Svendborg Kommune har usædvanligt mange borgere, der arbejder i kreative brancher. De er arkitekter, grafikere, journalister, designere eller kunsthåndværkere, som har fået børn og er vendt hjem eller bare har skiftet storbyen ud med naturskønne, børnevenlige og kvadratmeterbillige Sydfyn.

Svendborg ved godt, at den er anderledes, og byen forsøger at få det bedste ud af det. Sidste år lancerede kommunen Fremtidsfabrikken, hvor kreative iværksættere kan netværke, tage kurser, få praktisk hjælp med regnskaber, organisation og en hel masse andet. Planen er, at 250 lokale iværksættere skal forbi huset frem til 2013.

Søren Kleberg var godt klædt på til at blive iværksætter. Før appFactory var han konsulent for Udenrigsministeriet og rådgav først danske virksomheder i Rusland og senere udenlandske virksomheder i Danmark.

"Jeg havde gået og fortalt folk, hvad de skulle huske, når de startede virksomheder op, og nu skulle jeg så tage min egen medicin," siger han. "Men det er noget af et spring. En ting er at sige, hvad der fungerer, det er noget andet at gøre det selv."

Fremtidsfabrikken

Målet med Fremtidsfabrikken i Svendborg er at skabe et kreativt miljø, hvor lokale iværksættere kan udveksle erfaringer, samarbejde om nye projekter og udvikle sig. Svendborg Kommune har brandet sig selv som kommunen med "Det Gode Iværksætterliv". Målet er, at familie, karriere og naturoplevelser her går op i en højere enhed.

appFactory

Blev grundlagt i 2008 af Søren Kleberg. Har i dag fire fuldtidsansatte og flere tilknyttede medarbejdere. Kunderne er blandt andre Carlsberg, XL Byg og Diners Club.

Læs mere på www.appfactory.dk

De fleste flytter

I 2008 var danskere først lige begyndt at høre om apps. Da Søren Kleberg begyndte at besøge investorer og mulige kunder, måtte han først forklare dem, hvad en smartphone var. Det var den sidste nye teknologi, og netop derfor blev han ofte spurgt, hvorfor han ikke flyttede virksomheden til København? Apps bliver lavet af unge, kreative og teknologikyndige mennesker. Regnede han virkelig med at finde dem på Fyn?

"Der ligger et stort universitet i Odense, og selvfølgelig findes der masser af mennesker med de rigtige kompetencer i området," forklarer Søren Kleberg. "De har bare en tendens til at flytte til Århus eller København, fordi de fleste arbejdspladser findes dér."

Mange af dem ville faktisk gerne blive, hvis bare de kunne finde arbejde i lokalområdet, mener Kleberg. Lokale virksomheder kan tilbyde noget, som København ikke kan konkurrere med: muligheden for at kombinere karrieren med familielivet.

"For de ansatte og deres familier er beliggenheden pludselig blevet vendt til en fordel," forklarer han. "Mine ansatte ville sagtens kunne finde job i København, men de har familier og er knyttet til Fyn. De ville gerne slippe for at flytte, hvis de kunne. Det har hjulpet os, at vi er en af de eneste virksomheder på Fyn, som kan tilbyde det, vi kan." ■

Turisme version 3.0

**Skal Danmark vinde markedsandele i turisme-
industrien kræver det nytænkning og samarbejde
– både på tværs af kommune- og regionsgrænser
og på tværs af service- og turismeerhvervet.**

Af Jørn Grønkjær

Jørn Grønkjær, turismechef i Silkeborg, efterlyser mere og bedre samarbejde i turismeerhvervet.
Foto: Anette Roien

En ny analyse fra DI viser, at dansk turisme gennem de seneste 10 år har tabt markedsandele til samtlige af vores nabolande. Dermed er Danmark gået glip af betydelige eksportindtægter. Prognoser forudser en generel årlig vækst i turismen i Nordeuropa på 2,2 procent. Det vil kunne øge dansk eksport med ca. syv mia. kr., men med tabet af markedsandele risikerer Danmark at gå glip af væksten.

Turismen kan via en stærkere national og international markedsføring samt en fortsat produktudvikling og produkttilpasning blive en driver for vækst. Samtidig skal der sættes på et langt mere grænseoverskridende samarbejde dels mellem turismen og øvrige erhverv og dels mellem de enkelte regioner og på tværs af landegrænser.

Danmark som charterdestination

Dansk turisme lider af for høje priser bl.a. inden for overnatningssektoren. Tilmed slås erhvervet med skatte- og afgiftsniveau, der er markant højere end i andre lande. Det gælder bl.a. den danske moms. Derfor skal vi imødegå udfordringerne

ved at have et stærkere samarbejde i turisme- og servicebranchen, og vi skal blive langt dygtigere til at pakketere produkterne. Danmark kan med andre ord udvikles som en unik charterdestination med stærke og differentierede oplevelsesprodukter, et velfungerende samfund og logistisk tilgængelighed. Jeg efterlyser dog større fantasi i samarbejde og produktudvikling.

Turisterne efterspørger i langt højere grad end tidligere temabaserede ferier. Danmark har meget at byde på i relation til aktiv ferie. Vi har et veludbygget net af cykelstier, vandreruter og feriecentre, som byder på mange aktivitets- og oplevelsesmuligheder og desuden et tæt netværk af golfbaner. Et stort antal idrætsanlæg, der desværre ofte står gabende tomme i ferieperioderne, fordi det organiserede idrætsforeningsliv ikke er koordineret med turismens potentialer.

Samarbejde er vejen frem

Kommunerne investerer udpræget i udviklingen af service- og modtageapparatet gennem de lokale turismefremme

organisationer. Den samlede investering løber på nationalt plan op i flere hundrede millioner kroner og udgør en større del end den statslige investering. Tilmed sørger kommunerne jo i høj grad for, at infrastrukturen er udbygget.

Turisterhvervets rolle er først og fremmest at bidrage til kvalitetssikring, produktudvikling og markedsføring. Desuden skal erhvervet i langt højere grad end nu have fokus på såvel brancheoverskridende samarbejde som etablering af konsortier på tværs af kommune- og regionsgrænser.

De centrale aktører er turisterhvervet og den række samarbejdspartnere, der indgår i pakketeringen af oplevelsesprodukter. Derfor efterlyser jeg organisationsdannelser og tiltag, der i langt højere grad tager højde for ændringer i både efterspørgselsmønstre og opfattelse af feriebegrebet.

Turisme version 3.0

Inspireret af mangeårig tysk og sydeuropæisk praksis kunne et nyt nationalt vækstområde være helseturisme. Med andre ord en ny form for kur- og helseferie og velværeprodukter, hvor der bliver etableret et tæt samarbejde med læger, fysioterapeuter og andet sundhedspersonale, professionelle idrætsfolk, hoteller, økologisk baserede fødevarerproducenter m.fl.

Med basis i en af Danmarks mest kendte kurbyer gennem tiderne, Silkeborg - arbejder vi her på en generation 3.0 turisme med temaet "Det gode liv", hvor områdets mange kultur- og naturtilbud er stærkt integreret. ■

OM JØRN

Jørn Grønkjær er turismechef i Silkeborg. Jørn har i mere end 8 år været formand for Foreningen af Danske Turistchefer og medlem af en lang række råd og udvalg inden for dansk og udenlandsk turisme.

Mellem beskyttelse og benyttelse

Kulturarv er ikke statisk; men noget, vi hele tiden vælger til og fra. Der ligger en del udfordringer i at udvælge, hvad der skal bevares for eftertiden og netop kulturarven er noget, som Nyborg Kommune har prioriteret.

Kulturarven blev bragt til live ved Danehofmarked sommeren 2012. Foto: Nicolai Godvin ØFM

Af Mette Ladegaard Thøgersen, ph.d. i historie og afdelingsleder ved Landskab & Arkæologi, Østfyns Museer

Kulturarv er noget, vi skaber ved at bruge elementer fra fortiden i en nutidig kontekst. Det angår både den materielle kulturarv, som er genstande, bygninger og andet, der er til at tage og føle på, og den immaterielle kulturarv. I denne artikel ser vi på den faste kulturarv, der er bl.a. bygninger og anlæg. I Danmark har vi masser af gamle bygninger, men først når vi kender deres historie, og de indgår i en fortælling, kan de give mening for os i dag. Kulturarven skal med andre ord gøres levende, før den får værdi; identitetsmæssigt, oplevelsesmæssigt og økonomisk, ellers er den bare død kapital. Til gengæld er levende kulturarv en meget stor ressource både for borgere i forhold til lokal identitet, for virksomheder i forhold til branding af virksomheden og dens produkter og for kommunerne i forhold til attraktiv bosætning, turisme og erhvervsudvikling. Det handler bare om lyst og vilje til at se og udnytte potentialet.

Kulturarven er et valg

Kulturarven er altså noget, vi vælger at tage med os fra fortiden og tillægger betydning i nutiden, og spørgsmålet om bevaring versus ikke bevaring opstår med det samme, når fx en bygning mister sin oprindelige funktion. Det er ikke let at opstille en formel for, hvad der skal/bør vælges, når man taler om bevaring af den faste kulturarv. Det er indlysende, at elementerne, som fx kan være en bygning, et vejforløb, et fortidsminde eller noget helt fjerde, skal have en betydning i samtiden, og indgå i en vedkommende

fortælling. I den faste kulturarv får historien et fysisk udtryk. Det er her, man kan se og opleve historien og få den visualiseret lige der, hvor historien udspillede sig, og begivenhederne fandt sted. Det er en velkendt floskel at tale om "historiens vingesus", men det er måske ikke helt forkert. Når museet arbejder med kulturarv, inddrager vi typisk en række kriterier, som omhandler den kulturhistoriske og arkitektoniske værdi både for det enkelte element og den sammenhæng, det indgår i. Endvidere ser vi på bevaringstilstanden, såvel som muligheden for at genanvendelse er et parameter. Endelig skal det hele være funderet på en historisk viden. Men det er ikke nok bare at udpege et bevaringsværdigt miljø. Kulturarven skal forankres lokalt og borgerinddragelse er dermed en meget vigtig del af bevaringsprocessen. Det er meget vigtigt, at de lokale borgere kender historien, men også er med til at værne om kulturarven, og at eksempelvis ejerne af et hus er interesseret i at værne om dets historie og tager de fornødne hensyn til de historiske værdier, når der skal skiftes vinduer eller lægges nyt tag på. Derfor er formidlingen af kulturarven noget meget centralt.

Både borgere og virksomheder opfatter kulturarven som en vigtig ressource til at udvikle lokalområdet i forhold til bosætning, turisme og erhvervsliv og kommunerne har set mulighederne. Hovedparten af landets kommuner har en kulturarvsprofil i forsøget på at give det

enkelte område en helt særlig identitet. I nogle kommuner er fortællingen dog bedre end andre fx i Nyborg.

Fra åbent fortidsminde til levende kulturarv

Nyborg Slot blev grundlagt i slutningen af 1100-tallet, og i næsten 400 år var det rigets centrale mødested: På slottet blev Danmarks første "grundlov" underskrevet, det var et mødested for datidens parlament – Danehoffet – og det fungerede som kongeligt residensslot. Og ikke mindst var hele den middelalderlige bykerne en del af et stort kongeligt anlæg. Men sådan har det ikke altid været. Indtil for nogle få år siden levede Nyborg Slot en meget stille tilværelse. Middelalderlottet havde fået en meget hård medfart, og en stor del af anlægget var revet ned. En gennemgribende restaurering reddede den tilbageværende fløj. I 1916 blev stedet museum under Nationalmuseet, blot for at få status som "åbent fortidsminde", som i virkeligheden betød, at slotsdøren skulle holdes åben for publikum – men at stedet i øvrigt ikke skulle udvikles. Formidlingen var derfor begrænset til et absolut minimum. Nu drives slottet af det lokale museum, og det er en meget stor udfordring at vække slottet til live igen. Et initiativ har denne sommer været at afholde en stor international ridderturnering på den gamle turneringsplads mellem slottet og byen, hvor hele byen var inviteret med til Danehofmarked. Markedet blev en stor succes – og omkring 30.000 dukkede op. Det er levende kulturarv! Lokalt hører vi

Kortlægning af Odense Havn

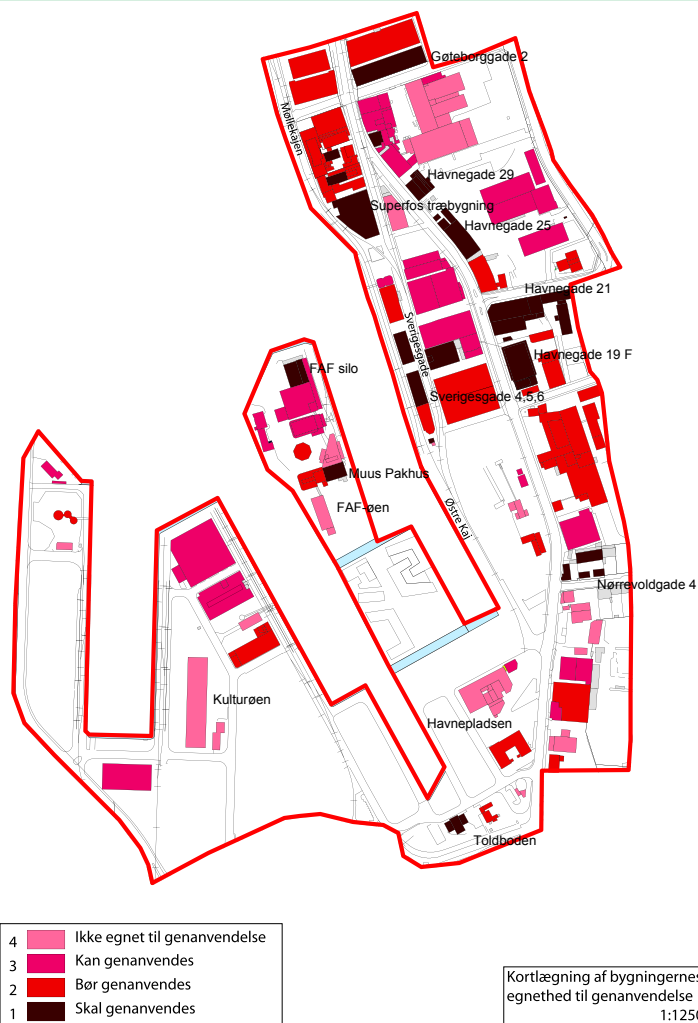

nu, at nyborgenserne er stolte af deres by. Det er ikke længere bare byen, hvor man i gamle dage ventede på færgen – eller nu bare kører hurtigt forbi på motorvejen. Nyborg har en stolt historie – og det ved nyborgenserne godt. Nu er de i gang med at fortælle den videre til andre.

I Nyborg arbejder kommunen, Kulturstyrelsen og museet sammen om at lave en såkaldt kulturarvsmasterplan, som skal sikre, at der tages hensyn til alle de elementer, der indgår i anlægget. Det hele naturligvis i respekt for og dialog med byens indbyggere. For det er meget vigtigt, at byen er levende. Ingen gider at bo i eller besøge en museumsby.

Men hvilke værdier vejer så tungest?

Nyborg Kommune har valgt. I 2011 vedtog byrådet en visionsplan med det formål at gøre Nyborg Slot og By til en værdig kandidat til verdensarvslisten. Det betyder, at alle de elementer, der på den ene eller anden måde kan understøtte fortællingen om den middelalderlige residensstad, vejer meget tungt i forhold til andre hensyn. Det er modigt gjort, men en helt nødvendig prioritering, hvis Nyborg Slot og By skal have en chance for at kandidere til verdensarvslisten. Her kan det ikke nytte noget at sælge ud af arvesølvet. Men det er også et valg, der er truffet ud fra en vished om, at bevaring og udvikling ikke er modsætninger, men dynamiske parametre, som tilsammen rummer et stort potentiale. Kulturarven er nemlig ikke bare bløde værdier. Den er faktisk også penge værd! ■

Registrering af bygningerne på Odense Havn

I Odense har kommunen i 2005 kortlagt bygningerne i det indre havneområde ud fra fire kriterier: Arkitektur, egnethed (i forhold til genanvendelse), kulturhistorie og tilstand. Det er gjort for at vurdere og prioritere havnens bygninger. Bygningsregistranten kan bruges som et redskab til at vurdere, hvilke dele af havnens bygningsmasse, der skal bevares, og hvilke der må vige pladsen for nybyggeri i udviklingen af havnen. Det væsentlige i kortlægningen er, at den tager både de enkelte bygninger og større helheder i betragtning. Som en del af registreringen er også forslag til fremtidig anvendelse for enkelte bygninger. Udpegningen har udgangspunkt i SAVE og bruger ligesom SAVE en skala fra 1-9 til at vurdere den arkitektoniske og kulturhistoriske værdi. Vurderingen af egnethed og tilstand opdeles i 1-4. Lige som i SAVE registreringer er 1 den højeste værdi.

Læs om kulturarven som ressource i:

- Kommune – kend din kulturarv! Kulturarvsstyrelsen og Realdania 2010.
- Kulturarv som en værdifuld ressource for kommunernes udvikling – En analyse af danskernes holdning til kulturarv, Kulturarvsstyrelsen og Realdania 2005.
- Kulturarven et aktiv. Anbefalinger fra fire kulturarvskommuner, Kulturarvsstyrelsen og Realdania 2007.

BYPLAN PRISEN

2012

Byplanprisen uddeles hvert år for planlægning, der er udtryk for nytænkning og som samtidig dyrker og videreudvikler landskabets og byens egenart og identitet.

Prisen er indstiftet af Dansk Byplanlaboratorium og Akademisk Arkitektforening. Årets vinder afsløres på Byplanmødet d. 4. Oktober 2012 i Svendborg.

Hvem sidder i juryen?

Lisbet Snoager Sloth og Hans Martin Skou, udpeget af Akademisk Arkitektforening.

Maj Green og Lene Krogh, udpeget af Dansk Byplanlaboratorium

Peer Frank, udpeget af Foreningen af Byplanlæggere

Sekretærer:

Ellen Højgaard Jensen,
Direktør Dansk Byplanlaboratorium

Lena McNair
Leder af MAA-medlemskab

Hvem har fået prisen de sidste 3 år?

2011: Middelfart Kommune
Havnefronten

2010: Dragør Kommune
Grøn-blå plan

2009: Københavns Kommune
Sluseholmen

Regnvand og rabalder i Musicon

Illustration: Musicon

Mere byliv for alle

Fotos: Tina Saaby

Shared Space i Nørre Snede

Foto: Ikast - Brande Kommune

Roskilde Kommune

Kreativ bydel

Rabalder Parken er en del af Roskilde Kommunes store byudviklingsområde kaldet Musicon. Visionen for Musicon er at skabe en kreativ bydel, og der satses på midlertidighed og gradvis omdannelse. I dag huser bydelen en dansescene, galleri, kunstskele, øvelokale, skaterhal, computerspillehal, kunstværksteder, innovative kontorer mv.

Musicon kommer til at huse Danmarks Rockmuseum og det er planen, at der i fremtiden kommer kreative familieboliger, butikker og flere kreative erhverv.

Liv før byen

I Musicon satses kommunen på "liv før byen". Man har valgt at etablere et aktivt, attraktivt uderum som et led i den overordnede byudviklingsstrategi. Rabalder Parken anlægges derfor lang tid før området er udbygget. Da der er tale om en forurennet grund, hvor alt vand skal afledes på overfladen, er der udviklet et projekt, der vender netop denne udfordring til et potentiale.

Vand og bevægelse

Rabalder Parken, der blev indviet i august, består bl.a. af regnvandskanaler, regnvandsbassiner og en vandtrappe.

Der får skaterne mulighed for at boltre sig. I søen vil der altid være vand, engen fyldes, når det regner kraftigt og endelig er der bowlen, der kun bliver fyldt ved ekstremregn. Ved vandkanten er der anlagt en oplevelsessti med beplantning, fitnessredskaber, trampoliner, siddemøbler og hængekøjer.

Rabalder Parken i Musicon indstilles til Byplanprisen for den stærke byudviklingsstrategi. Roskilde kommune holder fast og viser samtidig hvordan et stort, teknisk anlæg til overfladisk regnvandsopsamling kan bruges rekreativt.

Københavns Kommune

Byliv før byrum

I Københavns Kommune tænker man byliv før byrum, og byrum før huse.

Klarest er målene formuleret i visionen: "Metropol for mennesker." Målene er meget håndfaste. De hedder: 1) Mere byliv for alle 2) Flere går mere og 3) Flere bliver længere. Målene for 2015 er at 80% af københavnere er tilfredse med mulighederne for at deltage i bylivet, at fodgængertrafikken er steget med 20% og at københavnere opholder sig 20% mere i byens rum end i dag.

Bylivsregnskab

For at leve op til målene i visionen:

"Metropol for mennesker" har Københavns Kommune udviklet et bylivsregnskab. Bylivets kvalitet og omfang måles hvert år i et bylivsregnskab. Bylivsregnskabet viser at fodgængertrafikken er steget og at københavnere opholder sig stadigt mere i byens rum. De bløde trafikanter får mere plads, og der er flere og flere københavnere, der opholder sig i byen. År for år bliver byen mere og mere interessant at opholde sig i.

Målene påvirker al planlægning og kan fx genfindes i kommuneplan og i byrumshandlingsplaner. Der bliver skabt nye pladser, parker, gader og havnekajer,

der inviterer til ophold. De grønne cykelruter, de bredere fortove og de attraktive havnefronter er tre illustrative eksempler. Der er tale om et langt sejt træk, hvor målene er styrende, hver gang der sker byudvikling og byomdannelse i hovedstaden.

Visionen "Metropol for mennesker" og Københavns Kommunes bylivsregnskab indstilles til Byplanprisen for sin klarhed. Det er et eksempel på, at klare og målbare visioner kan føre til bedre og mere vedholdende planlægning af både byliv og byrum.

Ikast-Brande kommune

Et veikryds

Nørre Snede er en provinsby med 1900 indbyggere. Byen er vokset op omkring et veikryds, som efterhånden blev et symbol på splittelse i det lille samfund. På trods af, at der er etableret en omfartsvej, blev krydset ved med at opdele byen, og bilerne kørte stærkt. Det var et utrygt og trøstesløst sted. Samtidig var det et sted, hvor mange både børn og voksne færdedes på vej til skole eller indkøb.

Nørre Snede tog udfordringen op. Kommunen igangsatte områdefornyelse og der blev sat skub i en borgerproces

med op til 100 ildsjæle og aktive borgere. De gik i gang på aktivistisk vis – bl.a. med aktiv inddragelse af unge og forsøg, hvor halmballer blev smidt ud som barrierer og legeredskaber. Processen fik høj prioritet, da en opgradering af det fysiske miljø ikke ville få den store effekt, hvis netværket og fællesskabet smuldrede.

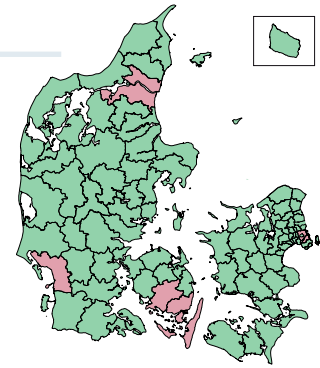
Fælles om pladsen

I dag er krydset blevet til et torv med plads til alle. Torvet blev indviet i juni måned. Der er klatrebjerg, springvand, hoppelstube mv. Det fungerer i praksis

som "shared space", hvor fodgængere, cyklister og bilister færdes mellem hinanden i fælles tillid til, at alle er opmærksomme og tager hensyn.

Områdefornyelsesplanen indstilles til Byplanprisen, fordi den tager et lokalt udgangspunkt. Det, der før var områdets problem, er gennem en solid borgerinvolvement blevet vendt til en styrke. Splittelsen er afløst af nærvær og fællesskab. Samtidig er det et godt eksempel på, at funktionsintegration kan fungere i praksis.

KOMMUNE NYT

Københavns Klimakvarter viser vejen

Grønnere gader, blomstrende byrum og landskabelige kanaler, der leder regnvand væk fra kvarteret, så vi undgår vandskader ved de store regnskyl. Det er blot nogle af de projekter, du vil kunne se i Skt. Kjelds Kvarter i København.

Klimakvarter.dk er et samarbejde mellem Københavns Kommune, Københavns Energi og Miljøpunkt Østerbro.

Se visionerne for fremtidens gader og byrum og læs mere om parterne bag projektet på www.klimakvarter.dk.

Boost Sydfyn skaber attraktive rammer

En af hovedopgaverne i projektet Fremtidsfabrikken Sydfyn er at udvikle og gennemføre tre uddannelsesforløb for henholdsvis kreative entreprenører, erhvervsrådgivere og kommunalt ansatte. Forløbene har det overordnede formål at skabe bedre vækstbetingelser for kreative entreprenører på Sydfyn – og derfor hedder forløbene BOOST SYDFYN. BOOST skal give et løft til Sydfyn med energi, ambition og idéer.

De tre uddannelsesforløb skal have kant og dynamik, så de adskiller sig fra eksisterende tilbud. Ambitionerne er tårnhøje, og der stilles krav om nytænkning og spidskompetencer til eksterne rådgivere og undervisere. De første forløb startede i september 2011. Du kan læse mere om BOOST og dem, der booster på www.boostsydfyn.dk

Se også <http://www.fremtidsfabrikken.com/2-om-projektet.html>

Megabutikker på vej til Esbjerg

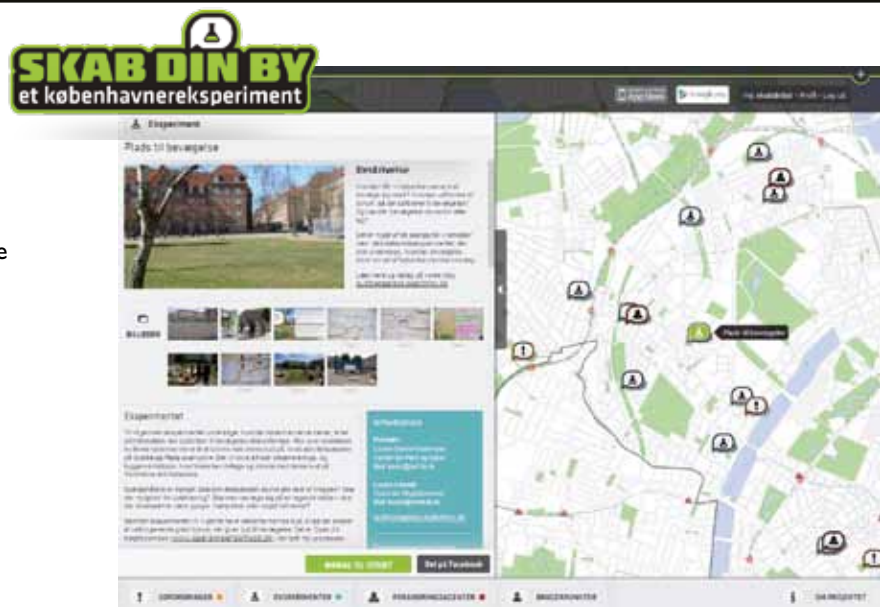
Om få år får Esbjerg et af de største sammenhængende detailhandelscentre i Syddanmark.

En ny lokalplan for området øst for det nuværende City Nord i Esbjerg åbner for etablering af store detailhandelsbutikker, såkaldte megabutikker i City Nord Retail Park. Fuldt udbygget vil det nye indkøbsmekka kunne rumme godt 60.000 kvm. Det samlede lokalplanområde udgør 86.000 kvm. Lokalplanen åbner i første omgang mulighed for at etablere butikker fra 2.000 kvm og op efter med et samlet areal på 40.000 kvm. Ud over butikker giver lokalplanen mulighed for at opføre kontordomiciler i op til seks etagers højde.

Skab din by

Københavns Kommune har med web-sitet "SKAB DIN BY" inddraget københavnere i en dialog om byens anvendelse og udvikling, der skal være med til at gøre København til intet mindre end verdens bedste by at leve i. Via hjemmesiden skabdinby.dk og den tilsvarende app og blog har kommunen skabt et forum for dialog og meningsudveksling omkring bl.a. yndlingssteder i København. Københavnernes hverdagsviden om byen sat i spil med byforvalternes faglige forståelse.

Læs mere på www.sskabdinby.dk

Aalborg Kommune har succes på Facebook

Aalborg Kommune fik en borgerhenvendelse på deres Facebook, om at der manglede en opkørsel ved en cykelsti. Kommunen reagerede prompte, og en uge efter var der svar til borgeren og en løsning på problemet. Under overskriften "Sådan skal den Facebook-ged barberes. Thumps up for Aalborg Kommune" lavede K-forum, der er et forum for bl.a. kommunikationsansatte, en statusopdatering på Facebook, som fremhævede Aalborg Kommunes borgerservice på Facebook. Knap 1.800 'Synes godt om' opslaget, som er delt 202 gange og har fået 80 kommentarer.

Susanne · Aalborg Kommune · June 19 at 11:20am · 5

Cykler dagligt ad Kjellerupsgade, videre forbi Nordkraft, krydser over Nyhavnsgade - her mangler jeg lige en opkørsel til cykelstien, således min cykel bliver fri for den skarpe kant. Mit spørgsmål er, om der ikke kan komme en opkørsel som ved Utzons hus, eller lidt asfalt?

Boost Like Comment Save

5 people like this.

Aalborg Kommune Hej Susanne. Jeg forhører mig lige hos vores driftsafdeling og vender tilbage! Myn Trine · June 20 at 8:14pm · Like · 1

Susanne Hej Trine · June 21 at 8:26am · Like

Susanne Det lyder rigtig dejligt. · June 21 at 8:26am · Like

Aalborg Kommune Hej igen Susanne. En af mine kolleger i team Plan og Trafik cykler ud og besigtiger stedet i eftermiddag og laver en vurdering af, om det er trafikikkerhedsmæssigt fornuftigt at lave en rampe på stedet. Jeg regner med at høre fra hende på mandag, og så får du selvfølgelig besked. God weekend /Trine · June 22 at 9:44am · Like · 2

Aalborg Kommune Vi har kigget på sagen - og vi får etableret en lille asfalttrappe for at gøre krydsningen lettere. Kantstenen er sænket på det pågældende sted, så der er gjort klar til en krydsningsmulighed. Baggrunden for historien er, at der på det pågældende stykke af Nyhavnsgade ikke er etableret slidlag endnu - derfor er højdeforskellen mellem vejbane og cykelsti pt. større end på resten af Nyhavnsgade. Slidlag er blevet udsendt og, færdiggørelsen af Musikens Hus og nu p-kælderen i området. Planen er, at slidlaget tidligt bliver lagt på næste år, derfor lægger vi som en midlertidig løsning en lille asfalttrappe på for at gøre krydsningen lettere. /Trine · June 29 at 8:07am · Unlike · 5

Susanne Super, hvor dejligt, at en lille besked her, kan afhjælpe et dagligt problem. Takker mange gange - god weekend :) · June 29 at 9:47am · Like · 1

Hanne Man skulle være ansat ved kommunen. · June 29 at 5:50pm via mobile · Like · 1

Write a comment...

PLANKALENDEREN

OKTOBER

Innovation og Certificering

2., 9., 25. og 30. oktober - København - www.arkitektforeningen.dk

Det 62. danske Byplanmøde

4.-5. oktober - Svendborg - www.byplanlab.dk

Detailhandel - Levende bymidter eller butiksdød?

25. oktober - København - www.byplanlab.dk

Byggelovsdage 2012

30. oktober - Aalborg og 31. oktober - Hindsgavl Slot - www.dabyfo.dk

NOVEMBER

GUTS – Green Urban Transformers

1 +8 +5 +22 +29. november - Aarhus - www.guts.aarch.dk

Byplanhistorisk Seminar

2. november - København - www.byplanlab.dk

Renovering - værdi, strategi og virkemidler

6 +7 +13 +14 +21. november - København - www.arkitektforeningen.dk

Byggelovsdage 2012

14. november - Brøndby - www.dabyfo.dk

Landzoneadministration

15. november - Silkeborg - www.fvc.dk/kursus/LZA

Biogas

19. og 20. november - Silkeborg - www.fvc.dk/kursus/biogas

Arkitektur i udsatte boligområder

20. november - København - www.arkitektforeningen.dk

Detailhandel - Levende bymidter eller butiksdød?

22. november - Vejle - www.byplanlab.dk

VVM - industri og anlægsprojekter

22. november - www.fvc.dk/kursus/VVM

Danske Byers udfordringer

29. november; 5. og 6. december - København - www.byplanlab.dk

Nyt på bygge- og planområdet

29. november - Silkeborg - www.fvc.dk/kursus/nyttbyggeplan

DECEMBER

Ekspropriation

1. december - Silkeborg - www.fvc.dk/kursus/ekspropriation

Plan og praksis

december - Jylland - www.byplanlab.dk

Det koster 1000 kr. om året at annoncere i kalenderen i Byplan Nyt. Kontakt redaktionen for yderligere information.

DAC & CITIES

DANSK ARKITEKTUR CENTER

bæredygtige byer™

En del af Dansk Arkitektur Center

NYT WEBSITE

Siden 2008 har Dansk Arkitektur Center opbygget websitet bæredygtigebyer.dk, hvor du i dag kan finde mere end 150 gode eksempler på, hvad der er gjort i byer verden over for at gøre byer grønnere, sundere og mere socialt og økonomisk bæredygtige. I dag er sitet en af verdens største online-databaser for best-practice cases om bæredygtig byudvikling og den engelske version af sitet, hvor der er endnu mere indhold end på den danske del, har besøgende fra hele verden.

I september flytter sitet ind på DAC & CITIES' nye website dac.dk, der samler alle Dansk Arkitektur Centers tilbud, viden, netværk og arrangementer om udvikling af fremtidens byer og landskaber.

NEM ADGANG TIL VIDEN

På det nye site vil du fortsat kunne finde cases med fokus på temaerne Grøn by, Social by, Energi, Mobilitet, Vand, Affald, Fødevarer, Uddannelser, Masterplan, Økonomi, Sundhed og Bygninger – inspiration til arbejdet med bæredygtig udvikling i din by.

Find os på enten bæredygtigebyer.dk eller dac.dk

VIDEN TIL HELE VERDEN

Bæredygtigebyer.dk har i dag mellem 600-900 unikke besøg om dagen. Omkring 21 % af læserne er danske, 21 % fra England og 17 % fra USA. Derudover kommer de fleste besøgende fra Australien, Canada, Tyskland, Italien, Brasilien, Indien og Sverige.

Bæredygtige Byer har igennem det seneste år intensiveret indsatsen på sociale medier Facebook, Twitter og LinkedIn. På Facebook er der ca. 600, der 'Synes godt om', på Twitter er der mere end 1500 'followers' og der er 940 i LinkedIn-gruppen.

SINGAPORES SUPERTRÆER

I slutningen af juni i år åbnede parken 'Gardens by the Bay' i hjertet af Singapores enorme byudviklingsområde Marina Bay Sands, hvor det ellers er skyskrabere med nogle af verdens højeste kvadratmeterpriser, som præger billedet. I dag er det i stedet 'supertræer', der tårner mod himlen i den 101 hektar store park, der allerede er blevet vartegn for Singapore – og ikke mindst symbol på bystatens massive investeringer i ny grøn byteknologi.

I dag leder nyanlagte fodgængerbroer fra downtown besøgende frem til den nyanlagte park, som består af promenader, beplantning, søer og et større oplevelsescenter à la Randers Regnskov med sjældne planter. Parken har i alt 6 km havnefront ud mod Singapore-strædet. Parken er opdelt i 4 zoner, som i form af beplantningen og udsmykningen fortæller om de tre største kulturer i Singapore i dag – Malay, Indere, Kinesere. Parken har derfor også et vigtigt symbolsk formål ift. at skabe sammenhængskraft på tværs af kulturer.

Parken er opbygget som et økosystem, så eksempelvis biologisk affald fra parken bruges i et biomasseanlæg til at lave energi til oplevelsescentret. Supertræerne – der har en kerne af beton – har plantepaneller på siderne og ligesom tilfældet er i naturlige skove, har træernes store udspændte baldakiner en temperaturregulerende effekt, der absorberer og flytter varmen, samt giver skygge til både planterne på stammen og de besøgende nedenfor. Den kombination af teknologier og grønne planter skaber en energibesparelse på 30% sammenlignet med konventionelle metoder til køling. I supertræernes top-blade laver solceller strøm til at drive alt fra områdets elektriske lys og vandpumper til administrative systemer og de tilhørende kontorbygninger – kapaciteten svarer til strøm til ca. 1000 boliger. Supertræerne kan samtidig fungere som ventilationskanaler for bygninger i og omkring parken.

I dag fremstår 'Gardens by the Bay' som et symbol på bystatens transformation fra 'Garden City' til 'City in the Garden' – en helt ny strategi for at integrere grønne elementer og planter i den ekstremt tætbefolkede by. Den strategi er afgørende for at gøre Singapore til en af de mest behagelige og attraktive byer i verden at leve og arbejde i. Udover dette initiativ, er der i Singapore også andre pioner-projekter, ikke mindst ift. transport – Singapore var en af de første byer i verden GPS-styrede kørselsafgifter – og også i forhold til bæredygtige bygninger. Tilgangen er yderst strategisk og der er grøn økonomisk vækst for øje, men i sammenligning med danske forhold er udviklings- og beslutningsprocesserne også meget topstyrede. Hvordan kan Singapore inspirere arbejdet i din by? Gå ind på sitet og læs mere.

VÆR MED OG FIND OS PÅ

Facebook – Sustainable Cities
Twitter – SustainCity
LinkedIn – Sustainable Cities

50 år - og yngre end nogensinde!

Her i 2012 har GBL eksisteret i 50 år. Det er ret enestående i en branche, der er så afhængig af konjunkturer, og vi er stolte af at kunne markere denne begivenhed.

I 1960'erne bestod tegnestuens kerneydelser i haveplaner og beplantningsplaner til både private og offentlige kunder.

I 70'erne og 80'erne var tegnestuen særligt involveret i byfornyelsesopgaver over hele landet. Desuden begyndte tegnestuen at beskæftige sig med opgaver inden for landskabsplanlægning og byudvikling.

I 80'erne involverede tegnestuen sig i opgaver overalt i Danmark samt flere steder i udlandet.

GBL har løbende udbygget sine kompetencer, således at tegnestuen i dag varetager så forskellige opgaver som: Helhedsplaner og renoveringer af udsatte boligområder. Udvikling og planlægning af nye bydele og byomdannelse. Udformning af byrum. Haveplaner, parkanlæg og kirkegårde. Udearealer ved offentligt, alment og privat byggeri. Lokalplan- og kommuneplanlægning. Landsbyplaner og landdistriktsudvikling. Landskabsanalyser. Formidlings- og udrædningsopgaver. Bygherrerådgivning, procesrådgivning samt diverse former for interessent- og aktørinddragelse.

Tiden er ikke til at sidde på hænderne og se tingene ske. Så bare kom an. GBL er yngre end nogensinde!

